

SÖKANDE

Söderlås vid Ringen AB, 556256-4699

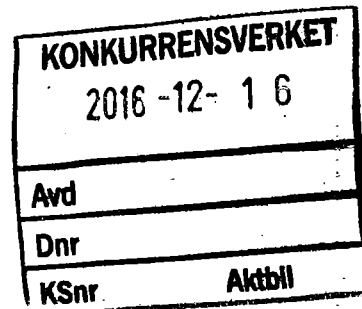
Ombud: Advokat Liselott Fröstad och jur.kand. Alicia Ahlberg
Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB
Box 3124
103 62 Stockholm

MOTPART

AB Storstockholms Lokaltrafik, 556013-0683
105 73 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och
posttjänster; fråga om avskrivning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avskriver målet från vidare handläggning.

YRKANDEN M.M.

Den 17 december 2015 ingick AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) avtal med Certego AB (Certego) avseende mekaniska låssystem för passersystem. SL lås genom beställning dnr SL 2013-3609.

Söderlås vid Ringen AB (Söderlås) yrkar att förvaltningsrätten enligt 16 kap. 13 § lagen (2007:1092) om offentlig upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, LUF, ska besluta att det ingångna avtalet är ogiltigt eftersom avtalet har ingåtts utan föregående annonsering. Som grund anförs bl.a. följande. Det är uppenbart att det avtal som SL nu har ingått med Certego utgör en otillåten uppdelning av upphandlingsföremålet enbart i syfte att kunna kringgå regleringen om offentlig upphandling. Det torde vara ostridigt att SL behöver köpa in 13 000 cylindrar för att slutföra sitt planerade utbyte till mekaniska låssystem. SL har genom detta avtal delat upp inköpet i en mindre del för att komma under upphandlingsgränsen. SL har ingått detta avtal utan att ha grund för att tillämpa undantagsreglerna om upphandlingsförfaranden utan föregående annonsering. Avtalet ska därför förklaras ogiltigt. Att avtalet har upphört i förtid på grund av att SL, genom ytterligare ett avtal, utger okänd ersättning till Certego innebär inte att giltigheten av det första avtalet inte kan prövas. Ett sådant synsätt skulle innebära att en upphandlande enhet kan företa ogiltiga direktupphandlingar och undgå prövning enbart genom att ingå ett förlikningsavtal, eller överenskommelse om avtalets förtida upphörande, så snart en leverantör begärt prövning av avtalets giltighet. En sådan utveckling är uppenbart olämplig och strider mot de upphandlingsrättsliga reglerna. En utebliven prövning försämrar möjligheten för SL att åläggas en upphandlingsskadeavgift och det försvårar betydligt för Söderlås att få skadestånd för den otillåtna direktupphandlingen. SL:s agerade har medfört att Söderlås har lidit eller i vart fall kan komma att lida skada.

SL bestrider bifall till ansökan och yrkar i första hand att målet ska avskrivas från vidare handläggning. I andra hand yrkar SL att ansökan om överprövning ska avslås. SL uppger bl.a. följande till stöd för sin talan. Det avtal som ingåtts mellan SL och Certego den 17 december 2015 har annullerats den 22 juni 2016. Det projekt som avtalet hänför sig till, det s.k. låsprojektet, är föresenat. På grund av denna försening har inga cylindrar hunnit levererats och därmed har inga lås installerats. Det är SL:s uppfattning att ett avtal som inte existerar inte heller kan bli föremål för överprövning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

I 16 kap. 13 § LUF regleras förutsättningarna för rätten att ogiltigförklara ett avtal. Rätten kan då endast besluta att avtalet är ogiltigt eller att det får bestå. En part som ansöker om överprövning av ett avtals giltighet kan vid bifall således endast åstadkomma att avtalet blir overksam.

Enligt förarbetena till lagen om offentlig upphandling (2007:1091), LOU, innebär en ogiltigförklaring att avtalet är civilrättsligt ogiltigt och inte kan göras gällande. I prop. 2009/10:180 s. 361 anges följande. ”Skyldigheten att fullgöra avtalet bortfaller alltså för båda parter. Har förpliktelserna i avtalet helt eller delvis uppfyllts är huvudregeln att prestationerna ska återgå. Om en återgång av prestationerna inte är möjlig är utgångspunkten att det förmögenhetsläge som gällde innan det ogiltiga avtalet slöts ska återställas. Om exempelvis varor som levererats redan förbrukats eller tjänster redan utförts kan parterna få utge ersättning för den nytta de haft av varandras prestationer.”

Kammarrätten i Göteborg har i en dom den 27 november 2011, mål nr 3759-11, med stöd av ovan nämnt förarbetsuttalande ansett att omständigheterna att avtalet inte längre var gällande, att tjänsterna redan var fullgjorda

och att en ny upphandling påbörjats vid tidpunkten för förvaltningsrättens dom inte utgjorde hinder mot en prövning i sak av bolagets ogiltighetstalan. Det bör noteras att det i kammarrättens mål var det fråga om ett avtal som hade löpt ut och inte ett förtida upphörande av ett avtal.

I detta mål är den upphandlingsrättsliga rättsföljd som kan uppnås genom en ogiltigförklaring redan uppnådd genom den överenskommelse om förtida upphörande av avtal som träffades mellan SL och Certego AB den 22 juni 2016. Att vissa civilrättsliga eller andra följder inträder vid en ogiltigförklaring, saknar enligt förvaltningsrättens mening betydelse för den prövning som förvaltningsrätten har att göra i ett mål av förevarande slag.

I detta mål har SL dessutom uppgett att avtalet vid tidpunkten för annullerandet inte hade fullgjorts till någon del på grund av en försening av det projekt som avtalet hänförde sig till. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta dessa uppgifter. Förvaltningsrätten anser därför att målet ska avskrivas från vidare handläggning (jfr Kammarrätten i Stockholms beslut den 30 november 2016 i mål nr 6668-16 och Kammarrätten i Sundsvalls beslut den 2 mars 2015 i mål nr 2642-14). Vad Söderlås har anfört förändrar inte denna bedömning.

HUR MAN VÖERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A).

Ulrika Melin

Chefsrådman

Helena Boson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kamrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kamrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kamrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kamrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kamrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kamrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

